

Mirosław Wasilewski

Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Aleksandra Pisarska

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego
w Kielcach

Zarządzanie środkami trwałymi w małych i średnich przedsiębiorstwach z regionu świętokrzyskiego¹

Wstęp

Inwestowanie jest podstawowym sposobem powiększania majątku trwałego. Najogólniej jest to finansowe zaangażowanie się w przedsięwzięcie w oczekiwaniu przyszłych korzyści. Przyszłość ta jest niepewna, a inwestowanie wymaga w chwili obecnej wyrzeczeń. Procesy inwestycyjne w zakresie środków trwałych wiążą się z wyborem określonej polityki działania oraz dużej różnorodności możliwych rozwiązań. Wraz ze zmieniającymi się przepisami podatkowymi, dotyczącymi gospodarowania środkami trwałymi, następują okresy korzystniejszych rozwiązań podatkowych dla przedsiębiorstw. Stosowane przez przedsiębiorstwa ulgi podatkowe i preferencje pozwalają osiągnąć lepsze korzyści ekonomiczne i wygenerować niższe obciążenie podatkowe w niektórych okresach. Zmiany w przepisach powodują, że proces decyzyjny jest bardziej skomplikowany i wywiera zwiększoną presję na zarządzających. Gospodarowanie środkami

¹Opracowanie napisane w ramach I etapu monitorowania realizacji Regionalnej Strategii Innowacji (RSI), która została opracowana w 2004 roku przez Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego i Ministerstwo Nauki i Informatyzacji na lata 2007–2013. Począwszy od jesieni 2008 roku, korzystając ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego koordynowało pracę sześciu partnerów, realizujących I etap projektu „Perspektywy RSI Świętokrzyskie”. Liderem zrealizowanego etapu projektu był Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, partnerami natomiast byli: Świętokrzyskie Centrum Innowacji i Transferu Technologii Sp. z o.o., Politechnika Świętokrzyska, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach, Wyższa Szkoła Ekonomii i Prawa w Kielcach oraz Staropolska Izba Przemysłowo-Handlowa. Zespół badawczy Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach przeprowadził badania w 300 małych i średnich przedsiębiorstwach z regionu świętokrzyskiego.

trwałymi rozpoczyna się w momencie określenia potrzeby w tym zakresie przez koncepcję projektowania, opracowania technologicznego, wytwarzania oraz ich użytkowania [Janasz 1986, s. 16]. Gospodarując środkami trwałymi we współczesnym przedsiębiorstwie należy szukać takich rozwiązań, które umożliwiają obniżkę kosztów własnych, z drugiej natomiast strony nie dopuszczają do nadmiernego zużycia i dekapitalizacji aktywów trwałych, wykorzystywanych w działalności [Borowiecki 1988, s. 25]. Definicje te wzajemnie się uzupełniają, podkreślając wagę gospodarowania środkami trwałymi, poprzez odtwarzanie zużytych, modernizację, dbałość o nowoczesność oraz systematyczne dokonywanie przeglądów i napraw istniejących już w przedsiębiorstwie aktywów.

Ważny jest cały proces gospodarowania środkami trwałymi, od decyzji związanych z nabyciem, przez okres wykorzystywania, do chwili likwidacji, wycofania z ewidencji lub sprzedaży tych składników majątku. Dbłość o środki trwałe pozwala na systematyczne dostosowywanie przedsiębiorstwa do zachodzących zmian technologicznych, organizacyjno-produkcyjnych, a także zmieniającego się zapotrzebowania rynku. Środki trwałe często stanowią dużą część wszystkich aktywów przedsiębiorstwa. Spełniają ważną rolę w określaniu sytuacji finansowej jednostki oraz decydują o operacyjnym potencjale przedsiębiorstw [Karmańska, Walińska 2006, s. 15]. Ustalenie przez przedsiębiorstwo faktu, czy poniesione nakłady stanowią majątek jednostki czy też koszty, może mieć wpływ na wykazywane przez przedsiębiorstwo wyniki oraz stan majątku. Środki trwałe określają w znacznej mierze oblicze przedsiębiorstwa, wpływając na możliwości i poziom nowoczesności produkowanych wyrobów. Decydują też o ryzyku działania przedsiębiorstwa. Środki trwałe są gwarancją działania podmiotów gospodarczych, a decyzje inwestycyjne zapewniają ich rozwój.

Dla rozwoju przedsiębiorstwa ważne jest zbadanie ekonomicznych skutków gospodarowania rzeczowymi aktywami trwałymi oraz określenie uwarunkowań kształtujących strukturę oraz wartość tych aktywów. W przypadku rzeczowych aktywów trwałych² istotna jest analiza źródeł ich finansowania oraz zbadanie mechanizmów, jakimi kierują się zarządzający przedsiębiorstwami, gospodarując tymi aktywami. Specyfikę środków trwałych określa fakt, że są one przez okres ekonomicznej przydatności kontrolowane przez wykorzystujące je przedsiębiorstwo. W małych i średnich przedsiębiorstwach konieczność zaangażowania środków finansowych w wyposażenie w aktywa trwałe jest stosunkowo dużym obciążeniem. Dlatego też racjonalizacja wydatków z nimi związanych jest ważnym zadaniem dla zarządzających tymi przedsiębiorstwami [Wasilewski, Pisarska 2009, s. 95].

²Rzeczowe aktywa trwałe obejmują środki trwałe, środki trwałe w budowie oraz zaliczki na środki trwałe w budowie.

Cel i metody badań

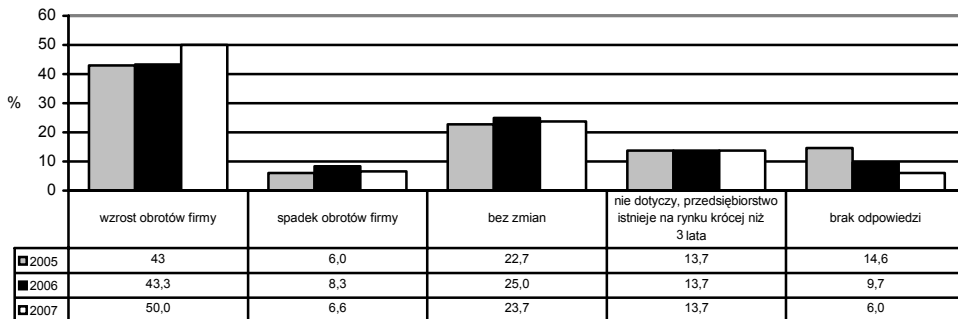
Celem badań było poznanie opinii zarządzających małymi i średnimi przedsiębiorstwami z regionu świętokrzyskiego, dotyczących zarządzania i inwestowania w środki trwałe. Określono źródła finansowania, motywy ich wyboru oraz plany związane z nabywaniem w przyszłości tych aktywów. Analizą objęto przedsiębiorstwa spełniające kryteria małych i średnich. Należą do nich spółki kapitałowe, spółki osobowe i osoby fizyczne będące przedsiębiorcami. Do badań wybrano region świętokrzyski dlatego, że małe i średnie przedsiębiorstwa dominują w strukturze funkcjonujących tu jednostek gospodarczych. Region ten charakteryzował się dotychczas także niskim poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego. Po wejściu Polski do Unii Europejskiej regiony gospodarczo słabiej rozwinięte mają duże możliwości uzyskania dodatkowych środków finansowych na rozwój i modernizację sfery usługowo-wytwórczej. W dużym stopniu dotyczy to także małych i średnich przedsiębiorstw.

Badaniami, które przeprowadzono w 2008 roku, objęto 300 małych i średnich przedsiębiorstw, prowadzących działalność gospodarczą na terenie regionu świętokrzyskiego. Zastosowano dobór celowy, a zasadniczym kryterium była zgoda właściciela lub zarządzającego przedsiębiorstwem na udostępnienie informacji empirycznych. Dane źródłowe do badań zostały uzyskane z wykorzystaniem kwestionariusza wywiadu, który zawierał opinie zarządzających, m.in. o zmianach w środkach trwałych, źródłach ich finansowania oraz metodach gospodarowania tymi aktywami w przedsiębiorstwach. Liczba odpowiedzi na poszczególne pytania zawarte w kwestionariuszu nie była jednakowa, jednak uzyskane wyniki analizowano w odniesieniu do wszystkich przyjętych do badań przedsiębiorstw. Możliwe było zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi.

Wyniki badań

W badanych latach odnotowano stosunkowo stabilną sytuację pod względem udziału przedsiębiorstw, w których odnotowano wzrost wartości obrotów, z niewielką tendencją rosnącą – do 50% w 2007 roku (rys. 1). Udział przedsiębiorstw, w których wystąpił spadek obrotów wynosił 6–8,3%. Odzwierciedla to stosunkowo korzystną sytuację pod tym względem, zwłaszcza że w około 22,7–25% przedsiębiorstw nie odnotowano zmian w skali obrotów w badanych latach. Stwierdzone relacje utrzymywały się na stosunkowo stabilnym poziomie, pomimo różnej liczby kwestionariuszy wywiadu wypełnionych w po-

szczególnych latach³. Udział przedsiębiorstw, których zarządzający nie udzieli odpowiedzi na pytanie o tendencjach w zakresie obrotów wynosił od 14,6% w 2005 roku do 6,0% w 2007 roku.

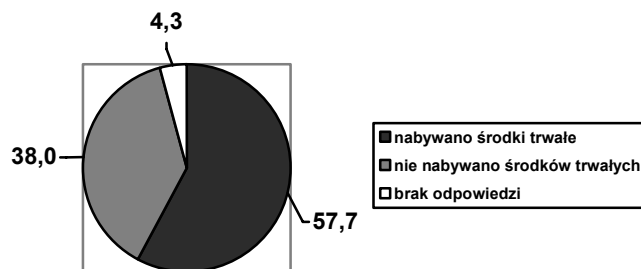

Rysunek 1

Tendencje w poziomie obrotów (przychodów) przedsiębiorstw (%)

Źródło: Opracowanie własne.

Odzwierciedleniem korzystnej sytuacji w skali obrotów badanych przedsiębiorstw był poziom inwestycji w środki trwałe (rys. 2). Inwestycje te zostały przeprowadzone w 57,7% przedsiębiorstw. W 38% przedsiębiorstw nie nabywano środków trwałych. Fakt braku takich inwestycji w przedsiębiorstwach nie musi odzwierciedlać sytuacji niekorzystnej, a może wynikać z wystarczającego dotychczasowego ich wyposażenia technicznego. Zarządzający małymi i średnimi przedsiębiorstwami nie realizowali inwestycji zwykle z powodu ograniczonych możliwości finansowych. Można stwierdzić, że generalnie w badanej grupie przedsiębiorstw zarządzający umiejętnie wykorzystywali możliwości po-

Rysunek 2

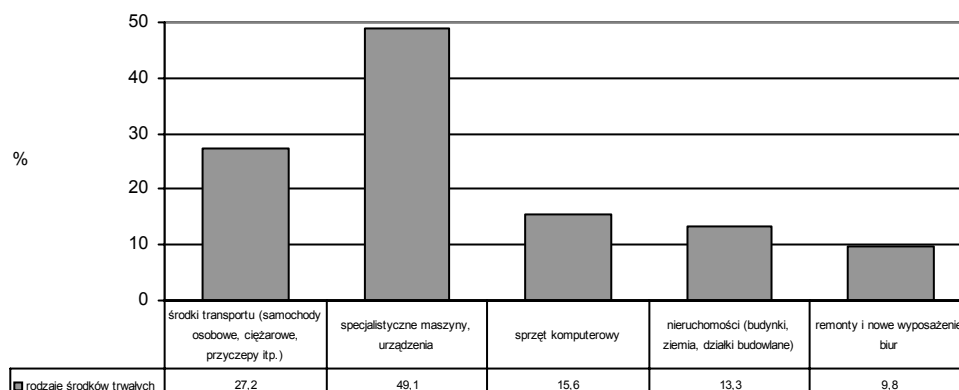
Inwestowanie w środki trwałe (%)

Źródło: Opracowanie własne.

³Liczba wypełnionych kwestionariuszy wywiadu kształtowała się następująco: 2005 r. – 256, 2006 r. – 271, 2007 r. – 182.

zyskania kapitału, często preferencyjnego, zwłaszcza z funduszy UE. Procesy inwestycyjne przyczyniają się do uzyskiwania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa. Jednak należy mieć na uwadze niebezpieczeństwo przeinwestowania w przypadku zmniejszenia popytu, na co szczególnie narażone są przedsiębiorstwa mikro i małe.

Inwestycje w środki trwałe⁴ dotyczyły głównie ich grup bezpośrednio związanych z działalnością operacyjną, zwłaszcza w specjalistyczne maszyny i urządzenia (49,1%) oraz środki transportu (27,2%) (rys. 3). Nabywano również sprzęt komputerowy (15,6%), co może przyczyniać się do usprawnienia zarządzania przedsiębiorstwem. Taką strukturę inwestycyjną należy ocenić jako korzystną, odzwierciedlającą możliwość elastycznego zarządzania środkami trwałymi, w zależności od sytuacji na rynku (w branży). Stosunkowo mniej zarządzających inwestowało w nieruchomości (13,3%) oraz w remonty i wyposażenie biur (9,8%).

Rysunek 3

Rodzaje nabywanych środków trwałych (%)

Źródło: Opracowanie własne.

W 2007 roku odnotowano znaczący wzrost wartości środków trwałych, w stosunku do 2005 roku (około 33-krotny) (tab. 1). W strukturze wartości środków trwałych widoczna była zasadnicza dominacja maszyn i urządzeń (47,6% w 2005 roku oraz 86,4% w 2007 roku). Struktura taka jest zasadna, gdyż uelastycznia możliwości zmiany profilu działalności, w zależności od sytuacji popytowej. Uzasadnienia natomiast wymaga tak duży wzrost udziału w strukturze tej grupy środków trwałych, co w ujęciu dynamicznym odzwierciedlało około 60-krotne zwiększenie ich wartości. Tendencja taka jest zaskakująca, mając na uwa-

⁴Obliczono w stosunku do 173 przedsiębiorstw, ponieważ tylko zarządzający z takiej liczby podmiotów odpowiedzieli, że inwestowali w środki trwałe.

Tabela 1

Wartość i struktura środków trwałych

Rodzaj środków trwałych	Lata						Zmiana 2007–2005	
	2005		2006		2007			
	tys. zł	%	tys. zł	%	tys. zł	%	tys. zł	%
Budynki i budowle	24 675,8	45,2	27 200,4	30,7	226 171,5	12,4	201 495,7	916,6
Maszyny i urządzenia	25 970,4	47,6	38 478,2	43,5	1 574 292,6	86,4	1 548 322,2	6 061,9
Sprzęt komputerowy	529,4	1,0	696,9	0,8	2 199,1	0,1	1 669,7	415,4
Pozostałe środki trwałe	3 383,3	6,2	22 105,6	25,0	19 545,1	1,1	16 161,8	577,7
Razem	54 558,9	100,0	88 481,1	100,0	1 822 208,3	100,0	1 767 649,4	3 339,9

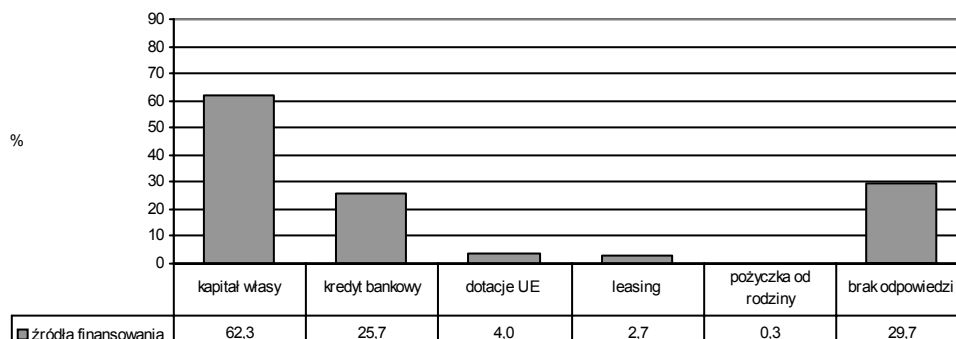
Źródło: Opracowanie własne.

dze nawet duże możliwości pozyskania preferencyjnego kapitału zewnętrznego, którego znaczenie było jednak stosunkowo niewielkie. Dlatego też interesujące wydaje się wyjaśnienie przyczyn tak dużego zwiększenia wartości maszyn i urządzeń. Widoczny był także znaczący wzrost wartości sprzętu komputerowego (o 315,4%), co odzwierciedla większe możliwości ewidencji księgowej i przetwarzania informacji z tego zakresu. Konsekwencją dużego zwiększenia wartości maszyn i urządzeń było wydatne zmniejszenie udziału w strukturze środków trwałych wartości budynków i budowli, do 12,4% w 2007 roku, przy czym w ujęciu bezwzględny nastąpił wzrost ich wartości o 201 495,7 tys. zł, tj. o 816,6%. Reasumując, można stwierdzić, że zmiany w wartości środków trwałych w analizowanym okresie odzwierciedlają rozwój badanych przedsiębiorstw, gdyż ich potencjał wytwórczy uległ znacznemu zwiększeniu.

Na rysunku 4 przedstawiono informacje o źródłach finansowania nabywanych środków trwałych⁵. Zdecydowana większość zarządzających przedsiębiorstwami (62,3 %) finansowała zakup środków trwałych kapitałem własnym, natomiast 25,7% korzystało z kredytów bankowych. Takie relacje mogą wynikać z faktu, że zarządzający przedsiębiorstwami uważają kondycję finansową za dobrą. Znaczenie pozostałych źródeł finansowania było stosunkowo niewielkie,

⁵Na pytanie o źródło finansowania nabywanych środków trwałych odpowiedziało 211 zarządzających przedsiębiorstwami, pomimo że w 173 przedsiębiorstwach inwestowano w środki trwałe. Na to pytanie możliwa była więcej niż jedna odpowiedź. Udział wskazań na poszczególne odpowiedzi obliczono w stosunku do 300 badanych przedsiębiorstw, pomimo że 89 zarządzających nie udzieliło odpowiedzi.

gdyż w 4,0% przedsiębiorstw wykorzystywano fundusze UE, a w 2,7% leasing. Jednocześnie jednak aż 29,7% zarządzających przedsiębiorstwami nie udzieliło na ten temat odpowiedzi.

Rysunek 4

Źródła finansowania nabywanych środków trwałych (%)

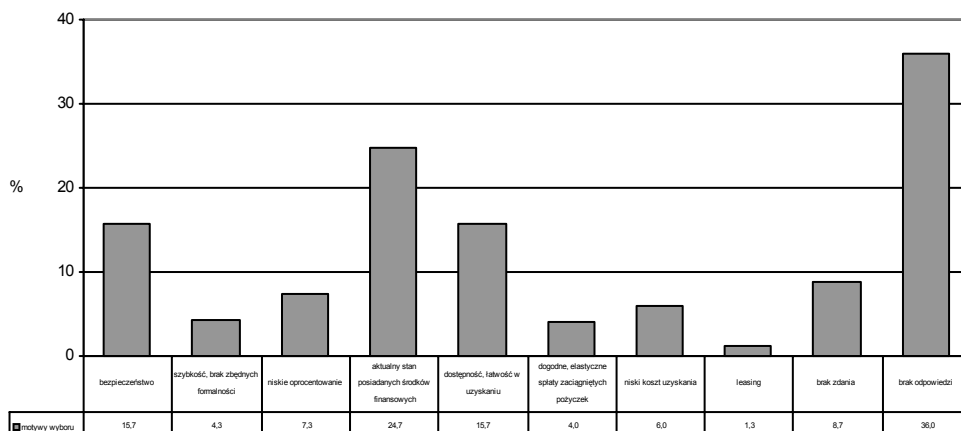
Źródło: Opracowanie własne.

Pod względem motywów wyboru przez zarządzających przedsiębiorstwami źródeł finansowania działalności dominowały fakt aktualnego posiadania środków finansowych (24,7%) oraz bezpieczeństwo i dostępność tego kapitału (po 15,7% przedsiębiorstw) (rys. 5)⁶. Zastanawiające jest niewielkie znaczenie, zdaniem zarządzających przedsiębiorstwami, niskiego oprocentowania kapitału (7,3% wskazań) oraz dogodnej i elastycznej formy spłaty zaciągniętych pożyczek (4,0% wskazań). Również małe znaczenie miały szybkość pozyskania tego kapitału oraz brak zbędnych formalności (4,3%). Znaczący był udział wskazań zarządzających, którzy nie udzieliли na to pytanie odpowiedzi (36,0%), a 8,7% z nich nie miało w badanej kwestii zdania.

Zarządzający decyzje dotyczące zakupu środków trwałych podejmowali przeważnie samodzielnie (63,3%) (rys. 6)⁷, 10,4% przedsiębiorców korzystało z doradztwa, głównie przez doradcę z banku kredytującego przedsiębiorstwo oraz z komercyjnej firmy doradczej. Stosunkowo duży był udział zarządzających, którzy nie udzieli odpowiedzi na to pytanie.

⁶Na pytanie o motywy wyboru źródeł finansowania nabywanych środków trwałych odpowiedziało 192 zarządzających badanymi przedsiębiorstwami, pomimo że w 173 przedsiębiorstwach inwestowano w środki trwałe. Na to pytanie możliwa była więcej niż jedna odpowiedź. Udział wskazań na poszczególne odpowiedzi obliczono w stosunku do całej populacji 300 przedsiębiorstw, przyjmując, że 108 zarządzających przedsiębiorstwami nie udzieliło odpowiedzi.

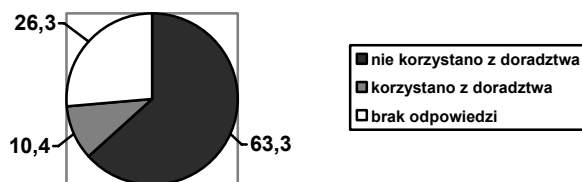
⁷Na pytanie o korzystanie z doradztwa przy zakupie środków trwałych odpowiedziało 211 zarządzających przedsiębiorstwami na 300 przeprowadzonych wywiadów. Udział wskazań na poszczególne odpowiedzi obliczono w stosunku do całej populacji badanych przedsiębiorstw, przyjmując, że 79 zarządzających przedsiębiorstwami nie udzieliło odpowiedzi.

Rysunek 5

Motywy wyboru źródeł finansowania nabywanych środków trwałych (%)

Źródło: Opracowanie własne.

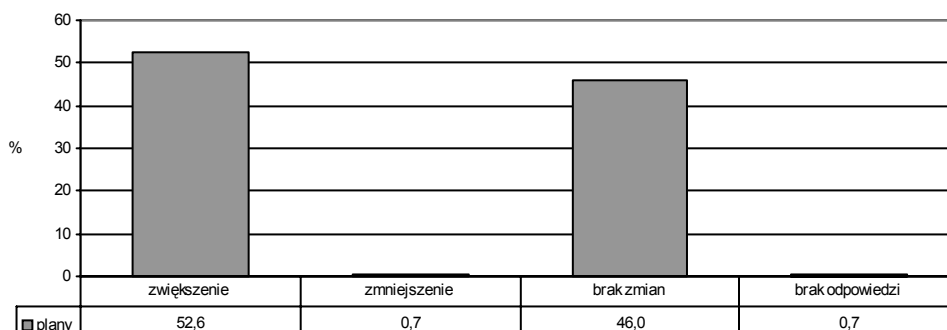
Rysunek 6

Korzystanie z doradztwa przy nabywaniu środków trwałych (%)

Źródło: Opracowanie własne.

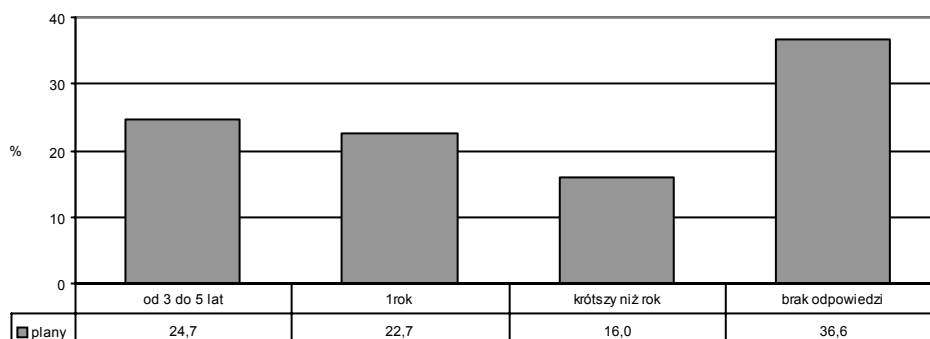
Większość zarządzających przedsiębiorstwami (52,6%) przewiduje zwiększenie wartości środków trwałych w najbliższym okresie, co odzwierciedla optymizm w prowadzeniu działalności (rys. 7). Również znaczący był udział osób, które nie zakładały zmian w dotychczasowym wyposażeniu w środki trwałe (46,0%), jedynie 0,7% z nich planowało zmniejszenie wartości tych środków. Stwierdzone zależności można uznać za korzystne, gdyż odzwierciedlają zwiększenie skali inwestowania w środki trwałe lub wystarczające dotychczasowe zaangażowanie środków w tym zakresie.

Zmian w wyposażeniu w środki trwałe w perspektywie 3–5 lat zamierza dokonać 24,7% zarządzających przedsiębiorstwami, a do jednego roku 22,7% z nich (rys. 8). Odzwierciedla to inwestycje o długoterminowym okresie ich wykonywania (głównie maszyny i urządzenia). Oznacza to, że zarządzający zakładają kontynuację działalności w ujęciu długoterminowym, co należy ocenić korzystnie. Plany związane ze zmianami w poziomie wartości środków trwałych w okresie krótszym niż jeden rok miało 16% zarządzających przedsiębiorstwami. Znaczący był jednak udział przedsiębiorców, którzy nie udzielili odpowiedzi (36,6%), co wydatnie utrudnia ocenę pełnej sytuacji w tym zakresie w badanej grupie przedsiębiorstw.

Rysunek 7

Plany związane z nabywaniem środków trwałych (%)

Źródło: Opracowanie własne.

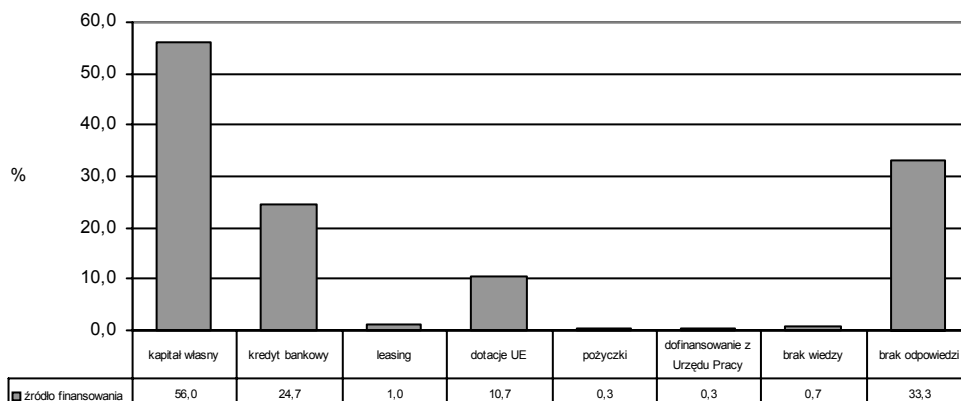
Rysunek 8

Okres czasu obejmujący plany związane z nabywaniem środków trwałych (%)

Źródło: Opracowanie własne.

W dalszym ciągu dominującymi źródłami finansowania inwestycji w środki trwałe przedsiębiorstw będą kapitał własny (56,0% wskazań) oraz kredyty bankowe (24,7%), natomiast na dotacje z UE odnotowano 10,7% wskazań (rys. 9). Również w niewystarczającym stopniu do finansowania środków trwałych wykorzystywany był leasing. Duży był udział przedsiębiorców, którzy nie udzielili odpowiedzi w tym zakresie (33,3%).

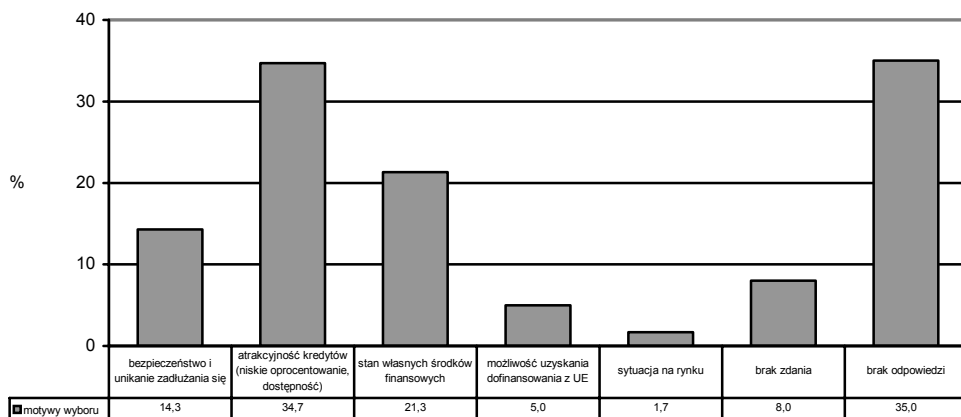
W aspekcie przyszłościowym zasadniczym kryterium wyboru przez przedsiębiorców źródła finansowania majątku trwałego będzie atrakcyjność kredytów (niskie oprocentowanie, dostępność) (34,7%) oraz poziom posiadanych własnych środków finansowych (21,3%) (rys. 10). Takie relacje przeczą w pewnym stopniu odpowiedziom na pytanie dotyczące przyszłych źródeł finansowania zakupów środków trwałych, w których eksponowano wykorzystanie kapitału własnego. Uwagę zwraca niewielki udział osób, które przy podejmowaniu decyzji o źródłach finansowania inwestycji nie uwzględniają sytuacji na rynku (1,7%). Wysoki był udział osób (35%), które nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Rysunek 9

Źródła finansowania planowanych inwestycji w środki trwałe (%)

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 10

Motywy wyboru źródeł finansowania planowanych inwestycji w środki trwałe (%)

Źródło: Opracowanie własne.

Wnioski

W opracowaniu przedstawiono opinie zarządzających małymi i średnimi przedsiębiorstwami w zakresie inwestowania w środki trwałe. Na podstawie przeprowadzonych badań sformułowano następujące wnioski:

1. Odnotowano korzystne tendencje w poziomie przychodów ze sprzedaży przedsiębiorstw, gdyż większość z nich odnotowała ich wzrost. W około 6% przedsiębiorstw wystąpił spadek obrotów. Większość przedsiębiorstw nabywała środki trwałe, co świadczy o ich rozwoju. Zakupy dotyczyły głównie

specjalistycznych maszyn i urządzeń oraz środków transportu, co odzwierciedla wspomaganie działalności operacyjnej. Spowodowało to wydatne zwiększenie udziału wartości maszyn i urządzeń w strukturze majątku, natomiast zasadniczo zmniejszył się udział budynków i budowli. Dominującym źródłem finansowania środków trwałych był kapitał własny (około 60%). Przedsiębiorcy uważają to źródło finansowania za najbezpieczniejsze i przynoszące najmniej dodatkowych kosztów.

2. Przy wyborze źródeł finansowania środków trwałych kierowano się głównie ich aktualną wartością, natomiast na zbliżonym poziomie znaczenia w tym zakresie wymieniano bezpieczeństwo finansowania oraz dostępność i łatwość w pozyskaniu. Zaskakujące jest przywiązywanie małej wagi do niskiego oprocentowania i niskiego kosztu uzyskania środków finansowych. Przy nabywaniu środków trwałych zarządzający przedsiębiorstwami nie korzystali z doradztwa. Korzystną sytuację odzwierciedla zamiar zwiększenia skali nabywania środków trwałych w przyszłości, głównie w okresie od 3 do 5 lat. Jako źródło finansowania inwestycji rzeczowych w przyszłości przewidywany jest głównie kapitał własny, natomiast mniejsze znaczenie będzie miał kredyt bankowy. Argumentami przemawiającymi za wyborem w przyszłości sposobów finansowania inwestycji jest stan własnych środków finansowych oraz bezpieczeństwo i unikanie zadłużania się.

Literatura

- BOROWIECKI R.: *Efektywność gospodarowania środkami trwałymi w przedsiębiorstwie*. PWN, Warszawa-Kraków 1988.
- JANASZ W.: *Gospodarka środkami pracy w przedsiębiorstwie*. Politechnika Szczecińska, Szczecin 1986.
- JANIUK I.: *Strategiczne dostosowanie polskich małych i średnich przedsiębiorstw do konkurencji europejskiej*. Difin, Warszawa 2004.
- KARMAŃSKA A., WALIŃSKA E.: *Środki trwałe w prawie bilansowym i podatkowym*. A.D. Drągowski, Warszawa 2006.
- OLESIŃSKI Z., PREDYGIER A., LEŚNIEWSKI M., RZEPKA A.: *Rola gmin w kreowaniu innowacyjności regionu*. Wyd. Wyższej Szkoły Ekonomii i Prawa w Kielcach, Kielce 2009.
- WASILEWSKI M.: *Zarządzanie aktywami trwałymi w przedsiębiorstwach rolniczych*. [w:] *Zarządzanie rozwojem organizacji*. Wyd. Politechniki Łódzkiej 2007.
- WASILEWSKI M., PISARSKA A.: *Sprawność i efektywność zarządzania środkami trwałymi w małych i średnich przedsiębiorstwach*. Wyd. Wyższej Szkoły Handlowej w Kielcach, Kielce 2009.

The fixed assets management in small and medium size enterprises in Świętokrzyski region

Abstract

The elaboration estimates the managers opinion from small and medium size enterprises in Świętokrzyski region take into account management and investments in fixed assets. Most of the enterprises noted increasing productive potential as well as development. The research period were characterized by significant increase of equipment and machine participation in assets structure of these enterprises. This is positive trend reflected in profitable tendency increase companies operation potential by fixed assets. The main source of financing the fixed assets was the equity capital. The managers have been guided by the level of cash during a selection of financial resources. The enterprises managers were planning enhancing the level of fixed assets equipment, through equity capital involvement, which is simply safer.